תניא חולין החולין כחולין בין שאוכל לך וכין שלא אוכל לך מותר. בשאוכל לך פשיטא דשרי ובשלא אוכל לך נמי נהי דא"ל הא מה שאוכל לך לא יהא חולין הא אוקמינן לה כר"מ דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן: **לחולין שאוכל לך אסור.** כך היא הגרסא ברוב הנוסחאות. וקשיא טובא למה אסור והא משום מכלל לאו אתה שומע הן לריכין למייתי הא ולר' מאיר לית ליה וכי תימא לא לריכין הא למכלל לאו דכיון דאמר לא חולין על כרחיך קרבן הוי ליתא דהא משום הכי אוקימנא לעיל מתני' דלא כר"מ אלמא אפי' בכי הא לריכינן למכלל לאו אתה שומע הן. לפיכך יש מי שאומר דלא גרסינן ליה הכא כלל. ואחרים אמרו לקיים הגרסא בשם הראב"ד ז"ל דלחלין גרסינן בלא וי"ו ומשום הכי מתסר דבחלות תודה קאמר: **לחולין לא אוכל לך מותר.** בין בוי"ו בין בלא וי"ו אתי שפיר כמו שנפרש בסמוך: **וקשיא לן והא ליה ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן.** דקא ס"ד דמשום הכי ר"מ אוסר משום דמשמע ליה לקרבן לא קרבן והכי קאמר לא יהא קרבן מה שלא אוכל משלך הא מה שאוכל יהא קרבן: **ור"ל אבא נעשה כאומר קרבן יהא.** דכיון דלקרבן משמע לקרבן ומשמע לא קרבן בכל דוכתא ודוכתא מפרשינן ליטא בגוונא דמלי חייל נדריה והכא מפרשי' דהכי קאמר לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך הכא נמי ליתא לא חולין להוי כלומר אלא קרבן לפיכך לא אוכל לך דאית לן לפרושי למ"ד דלחולין הכא דלא חולין קאמר כי היכי דליחול נדריה. וכי תימא אפילו הכי היכי מלי חייל והא לריכינן בהכי לומר מכלל לאו אתה שומע הן דמש"ה אוקימנא לעיל בסמוך מתניתין דלא כר' מאיר לאו קושיא היא דה"מ בתמיתין דמסיים בה שאוכל לך אבל האי דמסיים לא אוכל לך אסור משמע ואפילו לר' מאיר. הכי פירושא דשמעתא למאן דגרים לחולין בוי"ו. ולמאן דגרים ליה בלא וי"ו אתי שפיר טפי דהכי פריך דכי היכי דאמרינן לקרבן יהא הכי נמי ליתא לחלין יהא דהיינו חלות תודה והכי גרסינן הכא נמי ליתא לחלין יהא לפיכך וכו': **רב אשי אמר הא דאמר לחולין הא דאמר לא לחולין וכו'.** כלומר כולה בריתא רבי מאיר והא דקתני סיפא לחולין לא אוכל לך מותר מיירי דאמר לחולין בשב"א תחת הלמ"ד הילכך ליכא למימר לא חולין קאמר מאי אמרת חולין יהא מה שלא אוכל הא מה שאוכל יהא קרבן לית ליה לר' מאיר מכלל לאו אתה שומע הן. הא דאמר לחולין כלומר בפתח הלמ"ד ומאי דאמר רב אשי הא דאמר לאו דוקא דהא לאו בריתא היא אלא ה"ק הא דבעית למתסר ומדמית לה להך דלקרבן לא אוכל לך קושטא קאמרת כל שאמר לחולין בלמ"ד פתוחה. ה"פ למאן דגרים לחולין בוי"ו. ולמאן דגרים בלא וי"ו רב אשי הכי מתרץ דכי אמר לחלין בשב"א מתסר דה"ק לחלות תודה יהא לפיכך לא אוכל לך דומיא דלקרבן לא אוכל לך דאסר רבי מאיר דהיא נמי בלמ"ד שבאית דווקא היא אבל כי קאמר בלמ"ד פתוחה לא חלין קאמר שכך משמעות לשונו ואי אפשר לפרשו בענין אחר הילכך בריא דמאי מלית למימר לא יהא חלות תודה מה שלא אוכל הא מה שאוכל יהא חלות תודה הא לית ליה לר"מ מכלל לאו אתה שומע הן. ואי קשיא לך אי לחלין בלמ"ד פתוחה תני בריתא ומשמע לן דלא [חלין] קאמר היכי קתני במלעיתא לחלין שאוכל לך אסור אדרבה הוה ליה למיתני מותר דלא חלין קאמר גרלה בעיני דמלעיתא בלמ"ד ושב"א וסיפא בלמ"ד ופתח וכל חדא רבותא קמ"ל מלעיתא קמ"ל דכל היכא דאמר למ"ד בשב"א אע"ג דמסיים בה ליטא דהיינו שאוכל לך אסור וסיפא רבותא קמ"ל דכל היכא דאמר לחלין בפתח אע"ג דמסיים בליטא דאיסורא: ולענין הלכה נקטינן כר' יהודה דאית ליה מכלל לאו אתה שומע הן וכסתם מתני' דהכא. אע"ג דאמרינן במי שאחזו (גיטין עה:) דאתקין שמואל בגיטא דשביב מרע אם מתי ואם לא מתי בתנאי כפול לאו משום דס"ל כר"מ אלא דחש ליה לרווחא דמילתא גזירה משום ב"ד טועין דסבירא להו כר"מ ואי לא כפליה לתנאיה אתי למסרייה לעלמא וכן דעת הרב אלפס ז"ל וכן פסק הרמב"ן ז"ל בהלכותיו: **בהיתירא קא מתפיס.** דכתיב (דברים יב) ודם זבחיך יישפך והדר והבשר תאכל: **דמחית בשר וצח שלמים קמיה.** אחר זריקת דמים ומחית דהיתירא גבי ככר של היתר: **בעיקרו קא מתפיס.** באיסורו שהיה קודם זריקת דמים. ואיכא דקשיא ליה אפי' תמצא לומר דבהיתירא קמתפיס כלומר שיהא כזה ממש דמחית קמיה אכתי ליתסר דהא אסור לטמאים מחמת נדרו תו אקשי והא איכא נמי חזה ושוק שאסור לזרים מחמת נדרו. ולדידי לא קשיא דאי מחמת נדרו לאוי היה שיהא אסור לכל דהוא הא אקדשיה ואסריה אכולי עלמא אלא דלגבר זריקת דמים פקע ליה נדרא ואסורא דטמאים ודחזה ושוק לזרים לאו משום נדרא הוא דאי הכי היה אסור לכל אלא איסורא הוא

תניא אחולין החולין כחולין בין שאוכל לך ובין שאלא אוכל לך מותר לחולין שאוכל לך אסור לחולין לא אוכל לך מותר רישא מני ר' מאיר היא דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הין אימא סיפא לחולין לא אוכל לך מותר והתנן לקרבן לא אוכל לך ר' מאיר אוסר וקשיא לן הא לית ליה מכלל לאו אתה שומע הין ואמר רבי אבא נעשה כאומר לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך הכא נמי הכי קאמר ליה לא חולין ליהוי לפיכך לא אוכל לך האי תנא סבר לה כר' מאיר בחדא ופליג עליה בחדא סבר לה כותיה בחדא דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הין ופליג עליה בחדא בקרבן רב אשי אמר הא דאמר לחולין והא דאמר לא לחולין דמשמע לא ליהוי חולין אלא כקרבן: טהור וטמא נותר ופיגול אסור: בעי רמי בר חמא הרי עלי כבשר זבחי שלמים לאחר זריקת דמים מהו אי דקאמר בהדין לישנא בהיתרא קא מתפיס אלא כגון דמחית בשר זבחי שלמים ומחית דהיתרא גביה ואמר זה כזה מאי בעיקרו קא מתפיס או בהיתרא קא מתפיס אמר רבא תא שמע נותר ופיגול והא

הן כלומר לא קרבן הוא מה שלא אוכל לך אבל מה שאוכל לך הוי קרבן: **ואמר ר' אבא נעשה כאומר כו'.** דבפירוש מפרש שאינו רוצה ליהנות ממנו ולא מכלל לאו אתה שומע הן הוא: **הכא נמי.** גבי לא לחולין לא אוכל לך אמתי מותר ליתכליא נמי ר' אבא דה"ק לא לחולין ליהוי לפיכך לא אוכל לך כלומר רוצה להתכלילי משלך לא לחולין הוי אלא לקרבן לפיכך לא אוכל לך: **הא' תנא.** דבריית' דאמר לחולין לא אוכל לך מותר: **סבר לה כוותיה בחדא וכו' ופליג עליה בחדא בקרבן.** וכי היכי דאמר לא לחולין לא אוכל לך מותר הכי נמי היכא דאמר לקרבן לא אוכל לך דלית ליה האי תירוצא דרבי אבא: **הא דאמר לחולין.** דאמר לחולין לא אוכל לך הוי מותר אע"ג דמשמע מה שאוכל הוי קרבן דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן כדפרישית לעיל. ולענין האי תירוצא דמתרלינן לעיל לא לחולין ליהוי וכו' הני מילי היכא דאמר לא לחולין אבל לחולין לא משמע לא לחולין: **הרי עלי כבשר זבחי שלמים וכו'.** אי דקאמר בהאי לישנא בהיתירא קא מתפיס ופשיטא דמותר דשלמים לאחר זריקת דמים מותרין אפילו לנבעלים: **כגון דמחית בשר חולין וכבשר זבח שלמים.** לאחר זריקת דמים: (ח) **מי אמרינן בעיקרו קא מתפיס.** בעיקר זבחי שלמים כמו שהיה לפני זריקת דמים שאסור: **או.** כדהשתא כמו שהיא עכשיו שהיא מותרת: **הא שמע.** דתנן נותר ופיגול ומשמע נמי כגון דמחית בשר דהיתירא ונותר ופיגול ואמר זה כזה: והא

תניא אשאוכל לך בין שלא אוכל לך. בין שאמר חולין שאוכל לך או החולין שאוכל לך דהיינו ודאי מותר ובין שאמר חולין שלא אוכל לך או החולין שלא אוכל לך דמשמע חולין מה שלא אוכל לך אבל מה שאוכל לך לא (ד) הוי חולין אלא קרבן אפי' הכי מותר דלא אמרינן מכלל לאו אתה שומע הן. דהא בריית' ר"מ היא דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן דכשאמר חולין שלא אוכל לך לא כפליה לתנאיה ולא אמר כלום אבל כי אמר לא חולין שאוכל לך אסור דהכא לא אמרינן מכלל לאו אתה שומע הן דאע"ג דאמרינן לעיל לא חולין שאוכל לך ודייקינן לא חולין ליהוי אלא קרבן ודייקינן לרבי מאיר לית ליה מכלל לאו אתה שומע הן והכא נמי אי דאמר חולין דלא אוכל לך אילו דקדקנו האי חולין שלא אוכל לך הא שאוכל לך לא הוי חולין אלא קרבן הוה משמע מכלל לאו אתה שומע הן אבל האי לאו לא משמע מכלל לאו אתה שומע הן דהא בפירוש אמר האי תנא הכא דהאי [לא] הוי מכלל לאו אתה שומע הן. ואיכא דאמרי חולין שלא אוכל לך האי חולין שלא אוכל לך הא שאוכל לך לא החולין אלא קרבן משמע להאי תנא לא משמע ליה: (ו) ד"ה לא חולין לא אוכל לך מותר: (ז) ד"ה ויקשיא לן האי לקרבן לא וכו' שומע הן הוא כלומר: (ח) ד"ה כגון וכו' דמיים הם"ל ותא"ל מ"ה מאי מי אמרינן:

מוסף רש"י

לחולין לא אוכל לך מותר. ה"נ לא חולין לא אוכל לך מותר כו', הכא נמי הכי קאמר ליה כו'. הך פרכא מוכחא דלא גרסינן לחולין לא אוכל לך מותר, דאם כן היכי מצינן לאוקומה כר' מאיר דהוא"ל דלית ליה מכלל לאו אתה שומע הן לא אמרינן דלחולין לא חולין הוא, דהא אוקימנא מתניתין דלא כר' מאיר מטוס האי טעמא (ראמ"ה בשם). **רב אשי** אמר כו'. אפילו תימא כולה ר' מאיר היא ובריית' משבשתא היא ותני לחולין לא אוכל לך מותר דשרי ר' מאיר עד דפרים בהדיא לא קרבן לא אוכל לך, וכי אמר במתניתין דאסר ר' מאיר כגון דפרים בהדיא לא קרבן לא אוכל לך, ודכותיה אם אמר לא חולין לא אוכל לך אסור, דמשמע לא לחוי חולין אלא קרבן (שם).

פירוש הרא"ש

בבשר זבחי שלמים לאחר זריקת דמים. שכבר הותר הבשר לבתיב ודם זבחיך ישפך והבשר תאכל ואע"ג דכל כמה דלא מקטרי אימורים לא משתרי בשר באכילה לא פסיקא ליה למימר לאחר הקטרת האימורים דאמרי' בפסחים (דף נט:) כי לינהו כגון שנטמאו או אבדו לא מעכבי: **אי דקאמר בהדין לישנא בהיתירא קא מתפיס.** דאם לא כן למה הזכיר אחר זריקת דמים: **כגון דמחית בשר זבח שלמים לאחר זריקת דמים ומחית דהיתירא גביה.** אגב דנקטינ דמחית בבשר כו' נקט נמי מחית דהיתירא גביה דא"ל שיהא דבר הנדור אצל הדבר שהוא נתפס בו: **בעיקרו קא מתפיס.** כמו שהיה קודש זריקה:

עין משפט נר מצוה

נב א מיי' פ"ח מהל' נדרים הל' כ טור"ד סי' רל:
נג ב מיי' שם הל"י:
נד ג מיי' שם הל"ו:

תוספות

תניא חולין החולין כחולין בין **שאוכל** לך בין **שלא אוכל** לך מותר. וא"ת שאוכל לך פשיטא וי"ל דשלא אוכל מיצטריך ליה אע"ג דמשמע מה שלא אוכל יהא כחולין הא מה שאוכל לך יהא בקרבן אע"פ לא אמר כלום כדפרי' דאתאן כרבי מאיר דלית ליה מכלל לאו כו' מיהו קשה מסיפא דקתני לא חולין שאוכל לך אסור לא לחולין לא אוכל לך מותר הא לא חולין שאוכל לך אסור אמאי אתיא לר"מ אי משום דוקיא לא חולין ליהוי אלא קרבן מה שאוכל לך הא נמי תשיב מכלל לאו כו' כדאמרינן לעיל גבי לחולין בתמני' מפרש לא לחולין ליהוי אלא לקרבן ומסיק עליה מני אי ר"מ ליתי ליה מכלל לאו וכו' אלמא תשיב ליה מכלל לאו וכו' וי"ל דלא דמי דלעיל מתני' לא אמר לא חולין אלא לחולין בפתח ואם אתה בא לאסור לריך אתה לפרש דיבורו לחולין כמו לא חולין וכיון דלריך לפרש כולי האי תשיב מכלל לאו וכו' ולית ליה לר"מ מכלל לאו וכו' אבל הכא שאמר בפירוש לא חולין הוי כאילו פירש דבריו בהדיא לא חולין אלא קרבן והוא"ל ואין כאן חסרון פתרון מהני אפי' לר"מ ולא תשיב מכלל לאו וכו': **איבא פיפא לא** חולין **לא אוכל** לך מותר **והא** תנן לקרבן מותר בו' ה"נ ה"ק ליה **לא** חולין ליהוי **אלא** קרבן **לפיכך לא אוכל** לך. וא"ת והא מוכח לעיל דכיון דאמר לחולין בפתח תשיב מכלל לאו וכו' וי"ל דס"ד השתא דכיון דאמר לא חולין לא אוכל לך להוכיח סופו של איסור בא הילכך אפי' לר"מ מיפשטא פשיטא ליה לחולין בפתח כמו לחולין דלא דמי לחולין דמתני' דהתם אומר לחולין אוכל לך ולריכא הוכחה לאסור לא בתחילת דבריו ולא בסוף דבריו ומסיק רב אשי הא דאמר לחולין בפתח לא מהני לר"מ אף כי בסוף דבריו אמר לא אוכל דלא תשיב הוכחה רק היכא דאמר לא חולין שמתחילת דבריו איכא הוכחה כדפ"ל:

מסורת הש"ס

(א) ס"א לא חולין, (ב) [לקמן יג: טז.], (ג) [לקמן יג: שבועות לו.], (ד) [מיר כב: ע"ש], (ה) ס"א דהיינו שלא אוכל לך שרי,

הגהות הב"ח

(**א**) גמ' והא דאמר לא חולין דמשמע: (**ב**) שם בעי למי. ל"נ עיין בזיר בדף כב ע"ב: (**ג**) שם זבחי שלמים קמיה ומתמיה דהיתרא: (**ד**) רש"י ד"ה בין שאוכל וכו' מה שאוכל לך לא להוי חולין וכו' שלא אוכל לך לא כפליה לתנאיה וכו' ודייקינן דלר' מאיר וכו' אבל האי לא חולין שאוכל לך לא משמע מכלל לאו: (**ה**) **בא**"ד דהאי לא הוי מכלל לאו אתה שומע הן ואיכא דאמרי חולין שלא אוכל לך מותר האי חולין שלא אוכל לך הא שאוכל לך לא החולין אלא קרבן משמע להאי תנא לא משמע ליה: (**ו**) ד"ה לא חולין לא אוכל לך מותר: (**ז**) ד"ה ויקשיא לן האי לקרבן לא וכו' שומע הן הוא כלומר: (**ח**) ד"ה כגון וכו' דמיים הם"ל ותא"ל מ"ה מאי מי אמרינן:

והא נותר לאחר זריקה דמים הוא. דאיתסר דנותר הוי שניתותר חוץ לזמנו שלא נאכל ופיגול שיצא חוץ למחיצתו ואמר זה כזה וקאמר דהוי אסור והא נמי דלאחר זריקת דמים (ב) והוה ליה שעת הכושר קודם לכן וקתני דאסור אלמא בדהשתא קא מתפיס. ואיכא דאמרי הא פיגול גלא דוקא הוא דלא הוי פיגול אלא היכא שנשחט על מנת לאוכלו חוץ לזמנו דלא הוה ליה שעת הכושר מעולם ולא קא פריך אלא מנותר דהוה ליה שעת הכושר ופיגול אגררא נשבה ולאו דוקא: **אמר ליה רב הונא לרבא בנותר של עולה.** מיירי דלא הוה ליה שעת הכושר מעולם דעולה כולה כליל היא אבל אי הוה ליה שעת הכושר אמרינן (ג) מעיקרא קא מתפיס: **אם כן ליתני בנשר עולה.** ממש דלית ליה שעת הכושר: **דהא בקרבן קא מתפיס. והוי נדר גמור: אלא נותר ופיגול איצטריכא ליה.** דאימא באיסור נותר כו' קמתפיס: **ולא מיתסר.** דלא הוי נדר כדבעינן למימר לקמן (ג) שיהא מתפיס בדבר הנדור ולא בדבר האסור: **קמשמע לן.** האי דקאמר נותר ופיגול לאו איסור נותר ופיגול קאמר (ד) איסור כמותו אלא בנותר ממש ופיגול ממש דהוי דבר הנדור: **אינו איסר האמור בתורה.** דכתיב לכל שבועת אסר (במדבר ל) דמשמע שיהא נודר בדבר שנאסר בכך: **ואמר שמואל והוא שנדור וכא.** במסכת שבועות: (ה) **מאותו היום.** כגון דבאותו יום שמת אביו קיבל עליו בנדר שלא יהא אוכל בשר וכגון דהוה אותו היום חד בשייר לאיכא חד בשבת דהיתירא טובא בנתיים ולסוף שנה בשייר בחד בשבת נמי אמר הריני שלא אוכל בשר בחד בשבת כמו אותו חד דאשתקד שמת בו אביו ואמרי' לאסור לעע"ג דאיכא חד בשבת דהיתירא בנתיים דכל הני חד בשבת בנתיים אכל ועכשיו כשאמר הריני שלא אוכל בשר בחד בשבת כמו אותו חד בשבת שמת בו אביו דלא אכל והרי איכא כמה בחד בשבת דאכל אפ"ה אמרי' בעיקרו קא מתפיס באותו חד בשבת דלא אכל ואסור. עניין אחר כגון דנדר בחד בשבת דר"ח אייר שמת בו אביו ולסוף שב שנים או חמש שנים קאי בחד בשבת דר"ח אייר ואע"ג דאיכא טובא רא"שי חדשים דאייר בנתיים דהיתירא וקתני **דאסור: הכי איתמר דשמואל והוא שנדור וכא מאותו היום ואילך.** דכל חד בשבת מאותו היום ואילך היה נדור שלא יאכל בשר ועכשיו אומר הריני כאותו היום שמת בו אביו דלא אכל אבל אי אכל בשר ועכשיו אומר בנתיים אח"כ באותו יום ואיכא (ו) למימר דבהיתירא קא מתפיס: **ת"ש כחלת אהרן וכתרומתו.** תרומה גדולה לו תרומת מעשר דהיינו דבר האסור. ומדקאמר כתרומתו מכלל דאיכא תרומה דאי מתפיס בה הוי אסור דהיינו תרומת לחמי תודה דדבר הנדור הוא תודה ולחמה: והא

פרק שבועות שתים בתרא [שבועות כ.] **דאמרי' התם האי לישנא ממש דאמר שמואל והוא שנדור וכא מאותו היום ובתר הכי מקשה כיון (ג"ל כיום) שמת בו אביו פשיטא ומתרץ יום שנהרג בו גדליה בן אחיקם אצטריכא ליה ומקשינן הא נמי פשיטא מהו דתימא כיון דאפי' לא נדר אסור מדרבנן כי נדר נמי לא חיל נדרא ולאו מתפיס בנדר הוא קמ"ל כך נראה בעיני. מ"ע סברה הך סוגיא דאע"ג דלא דמי לקרבן שאסור לכל דהא לא אסור אלא לדידיה אפילו הכי מתפיס בדבר הנדור מיקרי. וממסקנא דסוגיין דשבועות שמעינן לעודר מגבינה של נכרים ופתם יינן ושמנו של גיד והתפיס בהן דמתפיס בנדר הוי ואסור: כחלת אהרן וכתרומתו מוסר. דאע"ג דבקריאת שם מתפרי כיון שאינו אסור לכל דבר האסור מקרי ולא דבר הנדור: הא כתרומת לחמי תודה. חלה אחת שהיה עוטו מכל עשר חלות של כל מין שבה: אסור. דהוה ליה מתפיס בדבר הנדור: והא**

עומד ג' שנים או ד' אחר שמת אביו כאותו יום שמת אביו בא' בשבת ולאו דוקא נקט באחד בשבת דאין דבר תלוי כ"א בכך וכך לאחר כמו שהיה יום שמת אביו אפי' לא יהיה אותו יום בחד בשבת וקמ"ל דשתא שאינו נודר אלא אותו יום בלבד שמת אביו ולא אחרינא והיינו דקאמר אע"ג דאיכא טובא חד בשבת דהיתירא כל שתם חד בשבת שאחרי מיתת אביו ואפ"ה תלינן לומר דבעיקרא מתפיס ביום שמת אביו ממש ולא בימים של היתר בשאח"כ ומשני שנדר אותו יום ואילך כל הנשים שאחרי כן דשתא ליכא היתירא וא"ת אכתי איכא למימלי בהיתירא בחד בשבת שקודם מיתת אביו וי"ל דאם ביום שמת אביו אין לו משמעות כלל קודם לכך כ"א אותו היום עצמו או ימים שאחר שאילך שהם כאותו יום: **בחלת אהרן וכתרומתו מוסר.** משום דלא הוי דבר הנדור וא"ת והלא קדושת התרומה תלה על ידי דיבור והפרשה וא"כ הוי דבר הנדור וי"ל מ"מ אין האיסור שבתרומה בא ע"י הפרשה שהרי קודם לכן נמי היה אסור משום עבל דהפרשת התרומה אינה כ"א להתיר:

אמר ליה רב הונא בריה דרב נתן בנותר של עולה אמר ליה אם כן ליתני (ה) בבשר עולה לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא בשר עולה דאסור דהא בקרבן קא מתפיס נותר ופיגול דעולה איצטריכא ס"ד אמינא כאיסור נותר כאיסור פיגול והוה ליה כמתפיס בדבר האסור ולא מיתסר קמ"ל מיתיבי (ו) איזהו איסר האמור בתורה אמר הריני שלא אוכל בשר ושלא אשתה יין כיום שמת בו אביו כיום שמת בו רבו כיום שנהרג בו גדליה בן אחיקם כיום שראיתי ירושלים בחורבנה ואמר שמואל והוא שנדור באותו היום היכי דמי לאו כגון דקאי בחד בשבא דמית ביה אבוה ואע"ג דאיכא טובא חד בשבא דהיתרא וקתני אסור ש"מ בעיקר הוא מתפיס דשמואל הכי איתמר אמר שמואל והוא שנדור וכא מאותו היום ואילך אמר רבינא (ז) ת"ש כחלת אהרן וכתרומתו מותר הא כתרומת לחמי תודה אסור והא

תנא בנשר עולה לאשמעינן דבהני אפילו בלא כ"ף הדמיון מתסר אלא דעדיפא מייתי שני ליה: והוא שנדר באותו היום. קס"ד שנדר באותו יום שמת אביו שלא יאכל בשר וכן נדר פעם אחת שלא יאכל בשר ביום שמת בו גדליה ועכשיו מתפיס יום אחר כאותו יום דכיון דנדר במעיקרא ה"ל השתא מתפיס בדבר הנדור: **דקאי בחד בשבת דמיט ביה אבוה.** נראה בעיני דהכי פירושא שאומר ביום אחד בשבת שהוא ביום שמת בו אביו למנין חדשים כגון אחד בשבת ראשון של ניסן יהא יום זה עלי כיום אחד בשבת ראשון של ניסן ואע"ג דאיכא טובא חד בשבת דהיתרא וקתני אסור ושמע מינה בעיקרו קמתפיס. ומשמע ליה להס"ם דבהכי עסקינן דאי באומר בפירוש יום זה כיום שמת בו אביו פשיטא דמתסר אלא ואי באומר יום זה עלי כאחד בשבת ראשון של ניסן וקמ"ל דאע"ג דאיכא למימר בהיתרא קמתפיס כיון שהוא עומד באותו יום שהוא למנין חדשים כיום שמת בו אביו ומתפיס ואמר יהא יום זה כאחד בשבת בעיקרו מתפיס ואסור: **ומשני דשמואל הכי איתמר אמר שמואל והוא שנדור וכא מאותו היום ואילך.** כלומר שכל ימי אחד בשבת שעברו עליו שכן כיום שמת בו אביו נאסרו עליו בנדר וכיון שכן לא מלית למגמר מהכא האי דינא ולומר דהך רבותא דשמועה' דהא הכא ליכא יומי דהיתרא כלל. והך סוגיא קטיע היא דלא פירש הס"ם אם כן מאי אתא לאשמעינן אלא סמיך ליה אסוגיין דרש שמת בו אביו כיום (ג"ל כיום) שמת בו אביו פשיטא ומתרץ יום שנהרג בו גדליה בן אחיקם אצטריכא ליה ומקשינן הא נמי פשיטא מהו דתימא כיון דאפי' לא נדר אסור מדרבנן כי נדר נמי לא חיל נדרא ולאו מתפיס בנדר הוא קמ"ל כך נראה בעיני. מ"ע סברה הך סוגיא דאע"ג דלא דמי לקרבן שאסור לכל דהא לא אסור אלא לדידיה אפילו הכי מתפיס בדבר הנדור מיקרי. וממסקנא דסוגיין דשבועות שמעינן לעודר מגבינה של נכרים ופתם יינן ושמנו של גיד והתפיס בהן דמתפיס בנדר הוי ואסור: כחלת אהרן וכתרומתו מוסר. דאע"ג דבקריאת שם מתפרי כיון שאינו אסור לכל דבר האסור מקרי ולא דבר הנדור: הא כתרומת לחמי תודה. חלה אחת שהיה עוטו מכל עשר חלות של כל מין שבה: אסור. דהוה ליה מתפיס בדבר הנדור: והא**

הוא דרמי רחמנא עליה. והיינו טעמא נמי דמתפיס בתרומת לחמי תודה לאחר זריקת דמים ומתפיס בנכור לאחר זריקת דמים לא מתסר כדמוכח סוגיין בסמוך [ע"ב] אע"ג דלחמירי לזרים משום דכיון דשרי להכניס איסוריה לאו מחמת נדריה הוא שאילו כן היה אסור לכל אלא איסורא הוא דרמי רחמנא עליה וכי מתפיס ביה בדבר אסור קמתפיס. והיינו טעמא נמי דמתפיס בחלת אהרן ובתרומתו מותר דאיסורא לאו משום נדריה הוא אלא משום גזירת הכתוב הוא. כך נראה בעיני: והא נותר ופגול לאחר זריקה דמים הוא. אית דלא גרסי פגול שהרי מכיון שנתפגל אין זריקתו מתירתו אלא מנותר קפריך דאיסור נדריה פקע ליה בזריקת דם ואפילו הכי תנן דאסור אלמא בעיקרו קמתפיס: **בנותר של עולה.** דאפילו תמצא לומר דבדהשתא קמתפיס אכתי נדריה לא פקע דהא עולה אסורה אפי' לאחר זריקה: **א"כ ליתני בנשר עולה.** אי אמרת בשלמא דלאו בעולה מיירי נקט נותר לאשמועינן דבעיקרו קמתפיס אלא אי אמרת דבעולה מיירי מאי רבותיה דנותר אכתי נדריה לא פקע ואי הכי ליתני בשר עולה. ולפי מה שפירשתי במשנתינו דבנותר ופגול לא בעי ר' יהודה כ"ף הדמיון בדין הוא דליבעי ליה דלהכי תנא נותר ופגול ולא תנא בנשר עולה לאשמועינן דבהני אפילו בלא כ"ף הדמיון מתסר אלא דעדיפא מייתי שני ליה: **והוא שנדר באותו היום.** קס"ד שנדר באותו יום שמת אביו שלא יאכל בשר וכן נדר פעם אחת שלא יאכל בשר ביום שמת בו גדליה ועכשיו מתפיס יום אחר כאותו יום דכיון דנדר במעיקרא ה"ל השתא מתפיס בדבר הנדור: **דקאי בחד בשבת דמיט ביה אבוה.** נראה בעיני דהכי פירושא שאומר ביום אחד בשבת שהוא ביום שמת בו אביו למנין חדשים כגון אחד בשבת ראשון של ניסן ואע"ג דאיכא טובא חד בשבת דהיתרא וקתני אסור ושמע מינה בעיקרו קמתפיס. ומשמע ליה להס"ם דבהכי עסקינן דאי באומר בפירוש יום זה כיום שמת בו אביו פשיטא דמתסר אלא ואי באומר יום זה עלי כאחד בשבת ראשון של ניסן וקמ"ל דאע"ג דאיכא למימר בהיתרא קמתפיס כיון שהוא עומד באותו יום שהוא למנין חדשים כיום שמת בו אביו ומתפיס ואמר יהא יום זה כאחד בשבת בעיקרו מתפיס ואסור: **ומשני דשמואל הכי איתמר אמר שמואל והוא שנדור וכא מאותו היום ואילך.** כלומר שכל ימי אחד בשבת שעברו עליו שכן כיום שמת בו אביו נאסרו עליו בנדר וכיון שכן לא מלית למגמר מהכא האי דינא ולומר דהך רבותא דשמועי' דהא הכא ליכא יומי דהיתרא כלל. והך סוגיא קטיע היא דלא פירש הס"ם אם כן מאי אתא לאשמועינן אלא סמיך ליה אסוגיין דרש שמת בו אביו כיום (ג"ל כיום) שמת בו אביו פשיטא ומתרץ יום שנהרג בו גדליה בן אחיקם אצטריכא ליה ומקשינן הא נמי פשיטא מהו דתימא כיון דאפי' לא נדר אסור מדרבנן כי נדר נמי לא חיל נדרא ולאו מתפיס בנדר הוא קמ"ל כך נראה בעיני. מ"ע סברה הך סוגיא דאע"ג דלא דמי לקרבן שאסור לכל דהא לא אסור אלא לדידיה אפילו הכי מתפיס בדבר הנדור מיקרי. וממסקנא דסוגיין דשבועות שמעינן לעודר מגבינה של נכרים ופתם יינן ושמנו של גיד והתפיס בהן דמתפיס בנדר הוי ואסור: כחלת אהרן וכתרומתו מוסר. דאע"ג דבקריאת שם מתפרי כיון שאינו אסור לכל דבר האסור מקרי ולא דבר הנדור: הא כתרומת לחמי תודה. חלה אחת שהיה עוטו מכל עשר חלות של כל מין שבה: אסור. דהוה ליה מתפיס בדבר הנדור: והא**

הוא נותר ופגול לאחר זריקת דמים הוא. ר"ת לא גרס פגול דהא זריקה לא מהני לפגול דלעולם הוה קדודש זריקה מיהו יש לישנו אגב נותר נקט ליה הס"ם והא קושיא מעותר דלאחר זריקת דמים ואפילו הכי מתסר אלמא במעיקרא מתפיס וא"ת הא כיון דאחר הכלה בנותר ונותר הוי לעולם לאחר זריקת דמים אם כן הוי כאילו אמר לאחר זריקת דמים דשפיטא לן לעיל דמותר א"כ קשה דהא משמע דרבא נא ליפשוט הבעיא וי"ל דלא דמיא דהתם מדהתריך בלשון לאחר זריקת דמים ולאי בעינן להתיר אבל גבי נותר לא הותרך בלשון יותר מאילו אמר זה כזה מה שייך למימר משום דמתפיס בנותר והשתא מיתסר דהא דבר האסור הוא אלא ע"כ משום דמעיקרא מתפיס ומשני בנותר של עולה שיש בו מעילה לעולם אבל ליכא לפרושי דבנותר קתם תלינן ליה בעולה להתמיר א"א מאי פריך ליתני כשבר עולה הא רבותא טפי אתא לאשמועינן דבנותר סתם תלינא בנותר של עולה לכן נראה כדפרישית: **אבל נותר ופגול באיסור נותר ופגול קמתפיס והוה ליה דבר האסור** קס"ל. דמעיקרא בקדושת הקרבן קמתפיס וא"ת מ"מ מיפשיטו בעיא כי היכי דאתמר הכא דאע"ג דאיכא למימלי דבר האסור דהשתא (אפ"ה) הוי תלינן ליה בדבר [האסור] דמעיקרא ה"נ דאיכא למימלי בהיתירא דהשתא תלינן לומר בעיקרא מתפיס וי"ל דלא דמי הכא שסוף סוף מוכיח שלאיסור עצמו קמתפיין כי תלינן תלינן בדבר האסור אבל בעיא דאיכא למימלי בהיתרא דהשתא ולא בא לאסור עצמו איכא למימר בהיתר קמתפיס א"נ שאני הכא דדבר האסור דהשתא לא מייא כ"ל מכח קדושת דבר הנדור דמעיקרא ולפי תי' שני ניחא הא דשבועות פ"ג: **לאו בגון דאי בחד בשבת דמיט ביה אבוה.** כלומר שמת אביו בחד בשבת ועכשיו הוא**

נה א מי' פ"ג מהל' נדרים הל"ה סמג לאוין רמב עוש"ע י"ד סי' רל סעי' ח:

נו ב מי' שם פ"א הל' יא סמג שם:

תוספות

והא נותר ופגול לאחר זריקת דמים הוא. ר"ת לא גרס פגול דהא זריקה לא מהני לפגול דלעולם הוה קדודש זריקה מיהו יש לישנו אגב נותר נקט ליה הס"ם והא קושיא מעותר דלאחר זריקת דמים ואפילו הכי מתסר אלמא במעיקרא מתפיס וא"ת הא כיון דאחר הכלה בנותר ונותר הוי לעולם לאחר זריקת דמים אם כן הוי כאילו אמר לאחר זריקת דמים דשפיטא לן לעיל דמותר א"כ קשה דהא משמע דרבא נא ליפשוט הבעיא וי"ל דלא דמיא דהתם מדהתריך בלשון לאחר זריקת דמים ולאי בעינן להתיר אבל גבי נותר לא הותרך בלשון יותר מאילו אמר זה כזה מה שייך למימר משום דמתפיס בנותר והשתא מיתסר דהא דבר האסור הוא אלא ע"כ משום דמעיקרא מתפיס ומשני בנותר של עולה שיש בו מעילה לעולם אבל ליכא לפרושי דבנותר קתם תלינן ליה בעולה להתמיר א"א מאי פריך ליתני כשבר עולה הא רבותא טפי אתא לאשמועינן דבנותר סתם תלינא בנותר של עולה לכן נראה כדפרישית: **אבל נותר ופגול באיסור נותר ופגול קמתפיס והוה ליה דבר האסור** קס"ל. דמעיקרא בקדושת הקרבן קמתפיס וא"ת מ"מ מיפשיטו בעיא כי היכי דאתמר הכא דאע"ג דאיכא למימלי דבר האסור דהשתא (אפ"ה) הוי תלינן ליה בדבר [האסור] דמעיקרא ה"נ דאיכא למימלי בהיתרא דהשתא תלינן לומר בעיקרא מתפיס וי"ל דלא דמי הכא שסוף סוף מוכיח שלאיסור עצמו קמתפיין כי תלינן תלינן בדבר האסור אבל בעיא דאיכא למימלי בהיתרא דהשתא ולא בא לאסור עצמו איכא למימר בהיתר קמתפיס א"נ שאני הכא דדבר האסור דהשתא לא מייא כ"ל מכח קדושת דבר הנדור דמעיקרא ולפי תי' שני ניחא הא דשבועות פ"ג: **לאו בגון דאי בחד בשבת דמיט ביה אבוה.** כלומר שמת אביו בחד בשבת ועכשיו הוא

עין משפט נר מצוה

הוא דרמי רחמנא עליה. והיינו טעמא נמי דמתפיס בתרומת לחמי תודה לאחר זריקת דמים ומתפיס בנכור לאחר זריקת דמים לא מתסר כדמוכח סוגיין בסמוך [ע"ב] אע"ג דלחמירי לזרים משום דכיון דשרי להכניס איסוריה לאו מחמת נדריה הוא שאילו כן היה אסור לכל אלא איסורא הוא דרמי רחמנא עליה וכי מתפיס ביה בדבר אסור קמתפיס. והיינו טעמא נמי דמתפיס בחלת אהרן ובתרומתו מותר דאיסורא לאו משום נדריה הוא אלא משום גזירת הכתוב הוא. כך נראה בעיני: **והא נותר ופגול לאחר זריקת דמים הוא.** אית דלא גרסי פגול שהרי מכיון שנתפגל אין זריקתו מתירתו אלא מנותר קפריך דאיסור נדריה פקע ליה בזריקת דם ואפילו הכי תנן דאסור אלמא בעיקרו קמתפיס: **בנותר של עולה.** דאפילו תמצא לומר דבדהשתא קמתפיס אכתי נדריה לא פקע דהא עולה אסורה אפי' לאחר זריקה: **א"כ ליתני בנשר עולה.** אי אמרת בשלמא דלאו בעולה מיירי נקט נותר לאשמועינן דבעיקרו קמתפיס אלא אי אמרת דבעולה מיירי מאי רבותיה דנותר אכתי נדריה לא פקע ואי הכי ליתני בשר עולה. ולפי מה שפירשתי במשנתינו דבנותר ופגול לא בעי ר' יהודה כ"ף הדמיון בדין הוא דליבעי ליה דלהכי תנא נותר ופגול ולא תנא בנשר עולה לאשמועינן דבהני אפילו בלא כ"ף הדמיון מתסר אלא דעדיפא מייתי שני ליה: **והוא שנדר באותו היום.** קס"ד שנדר באותו יום שמת אביו שלא יאכל בשר וכן נדר פעם אחת שלא יאכל בשר ביום שמת בו גדליה ועכשיו מתפיס יום אחר כאותו יום דכיון דנדר במעיקרא ה"ל השתא מתפיס בדבר הנדור: **דקאי בחד בשבת דמיט ביה אבוה.** נראה בעיני דהכי פירושא שאומר ביום אחד בשבת שהוא ביום שמת בו אביו למנין חדשים כגון אחד בשבת ראשון של ניסן ואע"ג דאיכא טובא חד בשבת דהיתרא וקתני אסור ושמע מינה בעיקרו קמתפיס. ומשמע ליה להס"ם דבהכי עסקינן דאי באומר בפירוש יום זה כיום שמת בו אביו פשיטא דמתסר אלא ואי באומר יום זה עלי כאחד בשבת ראשון של ניסן וקמ"ל דאע"ג דאיכא למימר בהיתרא קמתפיס כיון שהוא עומד באותו יום שהוא למנין חדשים כיום שמת בו אביו ומתפיס ואמר יהא יום זה כאחד בשבת בעיקרו מתפיס ואסור: **ומשני דשמואל הכי איתמר אמר שמואל והוא שנדור וכא מאותו היום ואילך.** כלומר שכל ימי אחד בשבת שעברו עליו שכן כיום שמת בו אביו נאסרו עליו בנדר וכיון שכן לא מלית למגמר מהכא האי דינא ולומר דהך רבותא דשמועי' דהא הכא ליכא יומי דהיתרא כלל. והך סוגיא קטיע היא דלא פירש הס"ם אם כן מאי אתא לאשמועינן אלא סמיך ליה אסוגיין דרש שמת בו אביו כיום (ג"ל כיום) שמת בו אביו פשיטא ומתרץ יום שנהרג בו גדליה בן אחיקם אצטריכא ליה ומקשינן הא נמי פשיטא מהו דתימא כיון דאפי' לא נדר אסור מדרבנן כי נדר נמי לא חיל נדרא ולאו מתפיס בנדר הוא קמ"ל כך נראה בעיני. מ"ע סברה הך סוגיא דאע"ג דלא דמי לקרבן שאסור לכל דהא לא אסור אלא לדידיה אפילו הכי מתפיס בדבר הנדור מיקרי. וממסקנא דסוגיין דשבועות שמעינן לעודר מגבינה של נכרים ופתם יינן ושמנו של גיד והתפיס בהן דמתפיס בנדר הוי ואסור: כחלת אהרן וכתרומתו מוסר. דאע"ג דבקריאת שם מתפרי כיון שאינו אסור לכל דבר האסור מקרי ולא דבר הנדור: הא כתרומת לחמי תודה. חלה אחת שהיה עוטו מכל עשר חלות של כל מין שבה: אסור. דהוה ליה מתפיס בדבר הנדור: והא**

הוא נותר ופגול לאחר זריקת דמים הוא. ר"ת לא גרס פגול דהא זריקה לא מהני לפגול דלעולם הוה קדודש זריקה מיהו יש לישנו אגב נותר נקט ליה הס"ם והא קושיא מעותר דלאחר זריקת דמים ואפילו הכי מתסר אלמא במעיקרא מתפיס וא"ת הא כיון דאחר הכלה בנותר ונותר הוי לעולם לאחר זריקת דמים אם כן הוי כאילו אמר לאחר זריקת דמים דשפיטא לן לעיל דמותר א"כ קשה דהא משמע דרבא נא ליפשוט הבעיא וי"ל דלא דמיא דהתם מדהתריך בלשון לאחר זריקת דמים ולאי בעינן להתיר אבל גבי נותר לא הותרך בלשון יותר מאילו אמר זה כזה מה שייך למימר משום דמתפיס בנותר והשתא מיתסר דהא דבר האסור הוא אלא ע"כ משום דמעיקרא מתפיס ומשני בנותר של עולה שיש בו מעילה לעולם אבל ליכא לפרושי דבנותר קתם תלינן ליה בעולה להתמיר א"א מאי פריך ליתני כשבר עולה הא רבותא טפי אתא לאשמועינן דבנותר סתם תלינא בנותר של עולה לכן נראה כדפרישית: **אבל נותר ופגול באיסור נותר ופגול קמתפיס והוה ליה דבר האסור** קס"ל. דמעיקרא בקדושת הקרבן קמתפיס וא"ת מ"מ מיפשיטו בעיא כי היכי דאתמר הכא דאע"ג דאיכא למימלי דבר האסור דהשתא (אפ"ה) הוי תלינן ליה בדבר [האסור] דמעיקרא ה"נ דאיכא למימלי בהיתרא דהשתא תלינן לומר בעיקרא מתפיס וי"ל דלא דמי הכא שסוף סוף מוכיח שלאיסור עצמו קמתפיין כי תלינן תלינן בדבר האסור אבל בעיא דאיכא למימלי בהיתרא דהשתא ולא בא לאסור עצמו איכא למימר בהיתר קמתפיס א"נ שאני הכא דדבר האסור דהשתא לא מייא כ"ל מכח קדושת דבר הנדור דמעיקרא ולפי תי' שני ניחא הא דשבועות פ"ג: **לאו בגון דאי בחד בשבת דמיט ביה אבוה.** כלומר שמת אביו בחד בשבת ועכשיו הוא**

דבר הנדור דהא מעיקרא נמי הוא אסור משום עבל ופיו לא אסר אלא התיר שהוציא השיריים מידי עבל: **הא** בתרומת לחמי תודה. המביא תודה מביא עמה ארבעה מיני לחמים חלות ורקיקין וכרוכה והם מלה ומכל מין עושה י' לחמים ועוד מביא עשרה של חמץ ומכל מין ומין נותן אחד לכהן והם נקראים תרומת לחמי תודה כדכתיב והרים ממנו אחד מכל קרבן:

והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דמים היא. דכיון דלחמי תודה לא שרו באכילה עד לאחר זריקה למה יתרמו אומן קודש לכן ומדקתני אסור ש"מ דבעיקרן קמתפיס: **אלא אימא הא כתרומת הלשכה אסור.** תרומת הלשכה שהיו תורמין ממעות הלשכה וממלאין שלש קופות: **ליתני תרומת לחמי תודה וכ"ש תרומתו.** והוא רבותא טפי משום דמעיקרא נאסרה תרומת לחמי תודה בנדר: **תרומתו היא.** כלומר בכלל וכתרומתו דקתני היא משום דהויא כתרומה לגבי זרים: **תרומת לחמי תודה נמי לפני זריקת דמים היא.** כלומר דמשכחת לה שנתרמו קודם זריקת דמים ומש"ה לא פסיקא ליה למתני כתרומת לחמי תודה דאיכא גוונא דמתסר כשנתרמו קודם זריקת דמים: **כגון דאפרשינהו בלישייהו.** נדין הוא דליתני ליה דאפרשינהו לאחר אפייתן קודם זריקת דמים שהרי אפייתן היתה קודמת אפילו לשחיטת הזבח דהא אמרינן במנחות (דף עח:) שאם נשחט הזבח קודם שיקרמו פני [כולן] לא קדש אלא כיון דמייתי רליה מדרב טובי דמלי להפרש קודם זריקה ודרב טובי מיירי בדאפרשינהו בלישייהו נקט נמי הכא דאפרשינהו בלישייהו: **בארבע חלות.** ארבעה מיני חלות: **והא כתיב ארבעים.** דהא הוו ארבעה מינין חמץ חלה רקיקין ורבוכה[ט]: **והתנן והקריב אחד מכל קרבן.** כלומר מכל מין ומין ולילפינן בג"ש [מנחות עז:] דאחד מעשר קאמר והוו להו ארבעים: **דשקל חדא מן חמץ.** שעשה עשר חלות מכל מין ואחר שהפרש אחד מכל מין לש משעה של כל מין ועשה חלה אחת מכל משע ומשע: **לימא כתנאי וכו'.** מי לפני זריקת דמים כלומר שאמר כן בפירוש. ונראה בעיני דבדין הוא דהוה מצי לאקשויי מי נאומר הרי עלי כבכור סתמא מאי טעמא דמאן דשרי דאפילו לי אמרינן דבהיתרא קמתפיס כל שאמר סתם בעיקרו קמתפיס דהא תנן במתני' חטאת תודה שלמים אסור ולא דייקינן מינה בסוגיין דבעיקרו קמתפיס אלא איידי דבעי למימר מי לאחר זריקת דמים מ"ט דמאן דאסר נקט נמי מי לפני זריקת דמים מ"ע דמאן דשרי אבל ה"ה דסתמא נמי קשיא: [י]**לא דכולי עלמא לפני זריקת דמים.** כלומר מי נמי סתמא דחד דינא אית להו ואפילו הכי רבי [כ]יוסי מתיר מדכתיב כי ידור נדר ובכור דבר האסור הוא כיון דבעל כרחו חלה קדושה עליו: **לה' לרבות דבר האסור.** כלומר כיון דמצוה להקדישו כדמפרש הש"ס לקמן [יג.]: **מבעי ליה למפיס בחטאת ואשם.** דאע"ג דחובה עליו

והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דמים היא אימא [א]כתרומת הלשכה אסור אבל תרומת לחמי תודה מאי מותר ליתני [ב]לחמי תודה וכ"ש תרומתו הא קמ"ל תרומת לחמי תודה תרומתו היא ואי בעית אימא תרומת לחמי תודה נמי קודם זריקת דמים הוא כגון דאפרשינהו בלישה וכי הא [ג]דאמר רב טובי בר קיסנא אמר שמואל [ד]לחמי תודה שאפאן בארבע חלות יצא והכתיב ארבעים למצוה והא בעי למשקל תרומה וכי תימא דשקיל חדא ריפתא על כולה והתנן [ה]אחד [ו]מכל קרבן שלא יטול מקרבן על חבירו וכי תימא דשקיל פרוסה מכל חד וחד [ז]והתנן [ח]אחד שלא יטול פרוסה [ט]אלא דאפרשינהו בלישה דשקיל חדא מחמץ וחדא מן חלות וחדא מן רקיקים וחדא מן רבוכה לימא כתנאי [י]הרי עלי כבכור רבי יעקב אוסר ורבי [יא]יהודה [יב]מתיר היכי דמי אי נימא לפני זריקת דמים מאי טעמא דמאן דשרי ואי לאחר זריקת דמים מאי טעמא דמאן דאסר אלא לאו

דמחית

בתר מעיקרא ואסורה התרומה קודם זריקה כגון דאפרשה בלישה וכי הא דאמר רב טובי בר קיסנא וכו': ולימא דמפרשי **והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם.** היה כהן מפרישה והיתה מותרת לכהן וקודם זריקת דם היתה אסורה דמאחר שנתקדשו לחמי תודה בשחיטה נאסרו לכל העולם ועשה עובד עד שהופרשה התרומה לאחר זריקה שהותרה לכהן אלמא אע"ג דקודם זריקה היתה אסורה כבשר זבחי שלמים דאסור קודם זריקה ולאחר זריקה הותרה כבשר זבחי שלמים אסור [ג] בכבר אלמא דאזלינן בתר מעיקרא שהיה אסור לכל העולם: לעולם מהא לא מיפשטו **ולימא הא כתרומת הלשכה אסור.** דתרומת הלשכה לא היה לה היתר בין בתחילת הקדש בין בסוף הקדש: **הא כתרומת לחמי תודה מאי מותר.** משום דאמרינן בסוף מתפיס ומאחר דתרומת הכהן היא תשובה כתרומה בעלמא כבשר האסור ולא כבשר הגדור ולהכי מותר המתפיס אי הכי ליתני כתרומת לחמי תודה מותר כל שכן כתרומת אהרן דאלא ידענא דמותר דהיא לא בתר ע"י נדר כלל: [**תרומתו היא**]. להכי קתני כתרומתו בתמניתין לאשמועינן דתרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם שהיא מופרשת ויש עליה שם תרומת אהרן תשובה דהא מתפיס ככר בתרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם שהוא דבר האסור ויש עליה שם תרומה כתרומת אהרן תשובה ולעולם האומר כתרומת לחמי תודה מותר: **ולימא דמיפשטו מהכא בשר זבחי שלמים אי בעיקר מתפיס או בסוף דאפשר דאיסור והיתר תרוייהו ליהוו קודם זריקת דם כגון דאפרשה בלישה והיתה תרומה מותרת לכהן קודם זריקה ולהכי איסור והיתר ביחד קודם הזריקה והיתר לאחר האיסור ותרוייהו קודם זריקה להכי אמרינן באיסור שהיתה קודם שהופרשה שהיתה קדושה בשחיטה קודם הפרשה אסורה לכל העולם הפרש זה את הכר כבר דמותר להפרש בלישה וכדרב טובי וכו'[ח]: והא כתיב ארבעים.** דאלרבעים חלות מיבעי ליה למיפי עשרה מכל מין: ומשני **למצוה.** דמצותו שיהו ארבעים אבל אי אפשר בארבע חלות גדולות מכל מין אחת יצא: **והא בעי למישקל תרומה.** מן חד וחד מכל מין אחד מעשרה: **וכי תימא דשקיל חדא ריפתא אכולהו.** דמהני ארבעה שקיל חדא לתרומה: **והתנן אחד מכל קרבן.** דמכל מין ומין בעי למישקל חדא חדא מחמץ חדא ומחלות חדא ומרקיקין חדא ומרבוכה חדא אבל לא שקיל אחד מין בלבד על תלתא: **אלא דאפרשה בלישה.** דמכל מין ומין הפרש קודם אפייה לתרומה ואח"כ אפה לשרים דהשתא שקיל תרומה שלימה מכל קרבן דאופה חלה ממה שנוטל מכל מין ומין: **הרי עלי ככבור.** (ד) בכהן קא מיירי דאי בישראל ליתא שום זכייה בגוויה ואסור ליה נמי בתחילה שאמר הרי עלי בשר זה כבשר כבור: **היכי דמי לילימא.** דאמר הרי עלי בשר זה כבשר כבור לפני זריקת דמים: **מאי טעמא דמאן דשרי.** הא בכור לא [ה] לישתרי אלא בזריקת דמו: ואמר

והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דמים היא. ואלינא דר' אליעזר בר' שמעון נקיט ליה דאמר לא קדש הלחם עד שישחוט ויזרוק דמה לשמה ובתורת כהנים[ו] קאמר לה גבי לחמי תודה וקודם זריקה מי אכל מהני לחמי תודה לא עבד איסור גמור ואפי' הכי הוי אסור אלמא כדהשתא מיתפיס: לעולם אימא לך בתר מעיקרא אזלינן היכא דאיכא היתירא ואיסורא ולא תימא[ז] דאמרי' בתרומת לחמי תודה אלא אימא הא בתרומת הלשכה אסור דהיא אסורה בין מעיקרא בין בסוף והוי נמי דבר הגדור דכתיב אשר יתנו לבו תקחו את תרומתי (שמות כה): **אבל תרומת לחמי תודה מאי מותר.** משום דלתרומת לחמי תודה הוי היתר קודם זריקת דם תודה ואזלינן בתר מעיקרא: מי הכי ליתני כחלת אהרן או כתרומת לחמי תודה מותר ואע"ג דהוי דבר הגדור ואגא ידענא דכ"ש כתרומתו דמותר דתרומת לחמי תודה תרומתו היא כתרומה תשובה דהויא נמי דבר האסור ואין אדם יכול להתפיס בה דבר בנדר אע"ג דבאה על ידי נדר: **ואיבעיא אימא.** כדקאמרת הא כתרומת לחמי תודה אסור ואפילו הכי אימא דדייקינן נמי מהכא דאזלינן בתר מעיקרא ואסורה התרומה קודם זריקה כגון דאפרשה בלישה וכי הא דאמר רב טובי בר קיסנא וכו': ולימא דמפרשי **והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם.** היה כהן מפרישה והיתה מותרת לכהן וקודם זריקת דם היתה אסורה דמאחר שנתקדשו לחמי תודה בשחיטה נאסרו לכל העולם ועשה עובד עד שהופרשה התרומה לאחר זריקה שהותרה לכהן אלמא אע"ג דקודם זריקה היתה אסורה כבשר זבחי שלמים דאסור קודם זריקה ולאחר זריקה הותרה כבשר זבחי שלמים אסור [ג] בכבר אלמא דאזלינן בתר מעיקרא שהיה אסור לכל העולם: לעולם מהא לא תיפשוט **ולימא הא כתרומת הלשכה אסור.** דתרומת הלשכה לא היה לה היתר בין בתחילת הקדש בין בסוף הקדש: **הא כתרומת לחמי תודה מאי מותר.** משום דאמרינן בסוף מתפיס ומאחר דתרומת הכהן היא תשובה כתרומה בעלמא כבשר האסור ולא כבשר הגדור ולהכי מותר המתפיס אי הכי ליתני כתרומת לחמי תודה מותר כל שכן כתרומת אהרן דאלא ידענא דמותר דהיא לא בתר ע"י נדר כלל: [**תרומתו היא**]. להכי קתני כתרומתו בתמניתין לאשמועינן דתרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם שהיא מופרשת ויש עליה שם תרומת אהרן תשובה דהא הדין נמי אי אמר כבכור קתמה הוה קשיא ליה דמ"ט דמאן דשרי אלא משום דבעי למימר ולימא לאחר זריקת דמים והיינו כגון שפירש לאחר זריקת דמים נקט נמי לפני זריקת דמים:

ולימא דר' אליעזר בר' שמעון נקיט ליה דאמר לא קדש הלחם עד שישחוט ויזרוק דמה לשמה ובתורת כהנים[ו] קאמר לה גבי לחמי תודה וקודם זריקה מי אכל מהני לחמי תודה לא עבד איסור גמור ואפי' הכי הוי אסור אלמא כדהשתא מיתפיס:

לעולם אימא לך בתר מעיקרא אזלינן היכא דאיכא היתירא ואיסורא ולא תימא[ז] דאמרי' בתרומת לחמי תודה אלא אימא הא בתרומת הלשכה אסור דהיא אסורה בין מעיקרא בין בסוף והוי נמי דבר הגדור דכתיב אשר יתנו לבו תקחו את תרומתי (שמות כה): אבל תרומת לחמי תודה מאי מותר. משום דלתרומת לחמי תודה הוי היתר קודם זריקת דם תודה ואזלינן בתר מעיקרא: מי הכי ליתני כחלת אהרן או כתרומת לחמי תודה מותר ואע"ג דהוי דבר הגדור ואגא ידענא דכ"ש כתרומתו דמותר דתרומת לחמי תודה תרומתו היא כתרומה תשובה דהויא נמי דבר האסור ואין אדם יכול להתפיס בה דבר בנדר אע"ג דבאה על ידי נדר: **ואיבעיא אימא.** כדקאמרת הא כתרומת לחמי תודה אסור ואפילו הכי אימא דדייקינן נמי מהכא דאזלינן בתר מעיקרא ואסורה התרומה קודם זריקה כגון דאפרשה בלישה וכי הא דאמר רב טובי בר קיסנא וכו': ולימא דמפרשי **והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם.** היה כהן מפרישה והיתה מותרת לכהן וקודם זריקת דם היתה אסורה דמאחר שנתקדשו לחמי תודה בשחיטה נאסרו לכל העולם ועשה עובד עד שהופרשה התרומה לאחר זריקה שהותרה לכהן אלמא אע"ג דקודם זריקה היתה אסורה כבשר זבחי שלמים דאסור קודם זריקה ולאחר זריקה הותרה כבשר זבחי שלמים אסור [ג] בכבר אלמא דאזלינן בתר מעיקרא שהיה אסור לכל העולם: לעולם מהא לא תיפשוט **ולימא הא כתרומת הלשכה אסור.** דתרומת הלשכה לא היה לה היתר בין בתחילת הקדש בין בסוף הקדש: **הא כתרומת לחמי תודה מאי מותר.** משום דאמרינן בסוף מתפיס ומאחר דתרומת הכהן היא תשובה כתרומה בעלמא כבשר האסור ולא כבשר הגדור ולהכי מותר המתפיס אי הכי ליתני כתרומת לחמי תודה מותר כל שכן כתרומת אהרן דאלא ידענא דמותר דהיא לא בתר ע"י נדר כלל: [**תרומתו היא**]. להכי קתני כתרומתו בתמניתין לאשמועינן דתרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם שהיא מופרשת ויש עליה שם תרומת אהרן תשובה דהא הדין נמי אי אמר כבכור קתמה הוה קשיא ליה דמ"ט דמאן דשרי אלא משום דבעי למימר ולימא לאחר זריקת דמים והיינו כגון שפירש לאחר זריקת דמים נקט נמי לפני זריקת דמים:**

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פ"א מהל' נדרים הל' יא סמג לאוין רמב:

נח ב מיי' פ"ט מהל' מעשה הקרבנות הל' כב סמג עשין קפב:

נט ג מיי' שם הל' כא:

ס ד ה מיי' שם הל' כב:

סא ו מיי' פ"א מהל' נדרים הל' יג סמג לאוין רמב:

תורה אור השלם

1. וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל קָרְבַּן תְּרוּמָה לַיְיָ לַכֹּהֵן הַזֹּרֵק אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים לוֹ יִהְיֶה:
ויקרא ז יד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לעולם וכו' ולא תימא הא כתרומת לחמי תודה אלא אימא הא כתרומת הלשכה: (ב) ד"ה אי הכי וכו' בדבר האסור הכ"ל ואח"כ מ"ה הא קמ"ל כו' לעולם כתרומת לחמי תודה: (ג) ד"ה ואיבע' דמפרשי וכו' אסור הכבר אלמא דאזלינן בתר מעיקרא שהיה אסור לכל העולם אימא כו' מהא לא תפשוט וכו' בסוף הקדש הא כתרומת לחמי תודה מותר וכו' כתרומה בעלמא והרי כדבר האסור וכו' אי הכי ליתני כתרומת לחמי תודה מותר ואגא ידענא כל שכן כתרומת אהרן דמותר דהיא לא בתר ע"י נדר כלל הא קמ"ל כו' להכי קתני כתרומת לחמי תודה מותר וכו' תרומת אהרן תשובה והאי דמתפיס בכר בתרומת לחמי תודה לאחר זריקת דם שהיא מופרשת ויש עליה שם תרומת אהרן תשובה דהא הדין נמי אי אמר כבכור קתמה הוה קשיא ליה דמ"ט דמאן דשרי אלא משום דבעי למימר ולימא לאחר זריקת דמים והיינו כגון שפרש לאחר זריקת דמים: (ד) ד"ה הרי עלי ככבור בשאמר הרי עלי בשר זה כבשר בכור ובכהן קא מיירי יכי' נמי בתחילה הס"ד: (ה) ד"ה מאי טעמא וכו' לא אישתרי אלא:

תוספות

והא תרומת לחמי תודה לאחר זריקה הוא. ת"מ לא הוי כאומר כבשר שלמים לאחר זריקה דיון שלא האריך בלשונו בדפ"ל גבי נותר: **הא קא משמע לן דתרומת לחמי תודה תרומתו היא.** כלומר כדפ"ל תרומתו כלל היא: **אלא דאפרשינהו בלישייהו.** כלומר שהפרש בעודה עיסה ומן השאר עשה ד' חלות מד' מינין: **אימא כתנאי וכו'.** אלא דמתני כשר זבחי שלמים בגויה ואמר זה כזה. אבל ריבוא דבעיא מיירי בשלמים נקט נמי הכא שלמים אלא כלומר דמתני כשר בכור גבוה לאחר זריקה ואמר זה כזה ויש"ג בהדיא דמתני כשר בכור גבוה:

מוסף רש"י

לחמי תודה שאפאן בארבע חלות. שהיה לו לעשות ארבעים ולא עשה כי אם ארבע, אחד מכל מין (מנחות עז:) אחד ממלה ואחד ממתן ואחד מרקיקין ואחד מרבוכה, דארבע מינין יש בהן (שם מכת"י) עשר עשרונים של ממן אפאן טולה בחלה אחת, וג' עשרונות ושלש שבחלות מלה אפאן בחלה אחת, וכן של רקיקין וכן של רבוכה (נדה ו:). והא כתיב ארבעים. דמצות ולפיכן לא בפרק המודה (עו.) ומאמר יצא, ומשני למצוה. אבל עיכובא ליכא (נדה ו:). והא בעי למשקל תרומה. דכתיב (ויקרא ז) והקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה, והן תרומה אמרינן דהויא אחת מעשרה (מנחות עז:) שנטל אחד מכל מין ומאכלת לכהנים כדכתיב (ויקרא שם) לכהן הזורק את הדם לו יהיה, והתשובה נאכל לבעלים (שם מכת"י) וכיון דליכא עשר היאך יפרש (נדה ו:). שלא יטול מקרבן על חבירו. מקרבן זה תרומה על חבירו, שלא יטול מן אחד שיש ומה לא כלום, משום דבעינן שלא יטול מקרבן על חבירו (מנחות עז:) שאם היה ממין זה חמשה וממין זה חמשה עשר לא מפרש מזה על זה (שם מכת"י). וכי תימא דשקיל פרוסה. מכל חלה מעט לכהן (נדה ו:). אחד. מכל קרבן תרומה לה' לכהן הזורק וגו', דארבעת מינין היו בה של עשר עשר חלות, ומכל מין ומין נותן אחד לכהן והשאר לבעלים, וכתיב אחד שלא יתן לו פרוסה (פסחים לז:) שלא יטול פרוסה לתרומת כהן (נדה ו:). דאפרשינהו בלישה. כל זמן שהן עיסה ושוב עשה החלות שלמות אלא זה פרוס (מנחות עו.) נעל אחד מעשר לתרומה ומעט המתרים לבעלים מכל מין ומין אפה בחלה אחת (נדה ו:). הרי עלי כבכור. ככר זה כבכור, ר' יעקב אוסר. דלא בעינן שיהא מיוחד בדבר המיוחד כגון עולה ושלמים, דהא כתיב אים כי יודר נדר לה' לרבות דבר האסור כגון בכור (נזיר ד:).

גליון הש"ם

בהרא"ש ד"ה בגון דאפרשן כו' הקודם שחיטת הזבח ל"ש. עיין נדה דף ו ע"ב תד"ה דאפרשיהו:

פירוש הרא"ש

והא תרומת לחמי תודה דלאחר זריקת דם הוא. דאין דגלות ליתנם לכהן עד אחר זריקת הדמים שכבר הותרו לאכילה: **הא כתרומת הלשכה אסור.** דכולה איסורא הוא: הכי גרסינן תרומת לחמי תודה [נמי] תרומתו היא וכולם בכלל תרומתו: בגון דאפרשן בלישה. ומיהו ע"כ לפני זריקת דמים שהלחם קדוש בשחיטת הזבח ואין שוחטין הזבח עד שיקריבו פניהם כתנור ולא מיקרי לחם והאי דקאמר דאפרשן בלישה לאו דוקא דקודם שחיטת הזבח לא שייך לקרותם תרומת לחמי תודה ועכ"ל לא קדש הלחם ומה תרומה שייך בהו אלא מיירי שהפרישן בין שחיטה לזריקה ונראה דאמרינן בפרק קמא דפסחים (דף יג:) שני דברים הם מתירין מעלין זה בלא זה והלחם קדוש בשחיטה לבדה והאי דנקט דאפרשן בלישה אגב דמייתי עלה הא דרב טובי בר קסנא: הכי גרסינן והא בעי למישקל תרומה וכי תימא דשקיל פרוסה מכל חד וחד כו': **אלא דאפרשינהו בלישה.** מכל מין ומין אפה תרומה שלימה דהשתא שקיל תרומה שלימה מכל קרבן דאופה חלה ממה שנוטל מכל מין ומין: **הרי עלי ככבור.** (ד) בכהן קא מיירי דאי בישראל ליתא שום זכייה בגוויה ואסור ליה נמי בתחילה שאמר הרי עלי בשר זה כבשר בכור: **היכי דמי לילימא.** דאמר הרי עלי בשר זה כבשר בכור לפני זריקת דמים: **מאי טעמא דמאן דשרי.** הא בכור לא [ה] לישתרי אלא בזריקת דמו: ואמר

מסורת הש"ס

ב) ל"ל תרומת לחמי וכו', **ג)** מנחות עו: ע"ש [נדה ו: ע"ש]. **ד)** [מנחות עו:]. **ה)** שם עו. עז: פסחים לז: [נדה ו:]. **ו)** מיר ד:. **ז)** [ל"ל ר' יוסי וכן מוכח מגיר להדיא]. **ח)** [לא פרק יא]. **ט)** [ע"ל פירוש ואיה דמפרש]. **יא)** ל"ל דרבנה וכתיב והקריב הד"ל. רש"ל. **יב)** שיין לקמ יג. **כ)** ס"ל יהודה.

ואמר זה כזה. וכהא קא מיפלגי מר סבר בעיקרו מתפיס ומר סבר בהיתר קא מתפיס לאחר זריקת דמים: **אמר קרא כי ידור נדר כי ידור בדבר הנדור.** הוי נדר ואסור לאפוקי בכור דדבר האסור (ד) דממילא מיתסר: **אמר קרא לה' לרבות דבר האסור.** דכל דבר שהוא אסור (ה) ולגבוה הוא מתפיסו נמי בנדר אע"פ שהוא אסור בלא נדר כגון בכור: **מרבה אני חטאת ואשם.** שהם מתפיסים מפני שהוא מתפיסן בנדר אע"ג דעל חטאת באין ולא משום נדר אפ"ה איהו מתפיסו שאומר הרי זו לחטאתי ולאשמי אבל בכור אינו מתפיס כלל שממעי אמו (ו) קדש עצמו: **כי לא מקדיש ליה.** אם לא הקדישו מי לא מיקדיש בלאו הכי משום הכי לא חשיב (ז) כלל כי מתפיס ליה בנדר אבל חטאת ואשם לא מיקדשי לעולם אי לא מקדיש להו: **כולן שאוכל לך אסור.** דכי אמר כאימרא שאוכל לך דמי כמאן דאמר יאסר עלי מה שאוכל לך אבל אמר כאימרא לא אוכל לך מותר דמשמע אבל אם אוכל לך לא יהא כאימרא ומותר: **מאן שמעינן ליה דלא שאני ליה בין אימרא לאימרא לאימרא.** דכולן שאוכל לך אסור: **ר"מ היא.** דפליג עליה דר"י דאי ר"י ליתא ליה אימרא דאמר (ח) האומר ירושלים לא אמר כלום: **וכולן לא אוכל לך מותרין.** אפילו אמר לאימרא לא אוכל לך: **לא קשיא הא דאמר לאימרא.** מתני' דתנן לקמן (ט) וכו' דאמר לאימרא לא אוכל לך דהיינו לקרבן דמשמע לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך ובריית דקתני מותר תרץ לה הכי דאמר לא לאימרא לא אוכל לך הא אם אוכל לך יהא כאימרא דהיינו מכלל לאו הן ולהכי מותר דלר"מ ליתא ליה מכלל לאו [הן]: **מתני' האומר עולה.** יהא שאוכל לך או מנחה כו' אסור: **רבי יהודה מתיר.** דלא אמר כעולה בחטאת: **גמ' סתמא תנא כרבי מאיר דלא שאני ליה בין אימרא לאימרא.** דאסר היכא דאמר ירושלים כמאן דאמר כירושלים ולהכי אסור היכא דאמר קרבן בהיכא דאמר בקרבן: **אי רבי מאיר היא.** ריש דתקני הקרבן שאוכל לך אסור: **והתניא מודים חכמים לרבי יהודה.** דהיינו רבי מאיר דפליג עליה: **שלא נדר זה אלא בחיי קרבן.** דכי אמר הא קרבן שאוכל לך משמע כמאן דאמר חיי קרבן שאוכל לך ולא כלום קאמר: דמילתא דכי אמר קרבן בלא למ"ד משמע דנשבע בחיי קרבן שלא יאכל: **לקרבן לא אוכל לך ר"מ אוסר.** מפרש בגמרא [ע"ב] דה"ק לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך. וה"ה דאי אמר לקרבן שאוכל לך אסור דמשמע שפיר לקרבן יהא מה שאוכל משלך. והאי דלא עריב האי בהדי הני דרישא דליתני הקרבן קרבן לקרבן שאוכל לך אסור משום דהנהו תלתא דהיינו הקרבן קרבן קרבן דוקא כי אמר שאוכל אסור אבל אמר לא אוכל שרי וכדכתיבנא אבל כי אמר לקרבן אפילו אמר לא אוכל אסור: **גמ' סתמא תנא כרבי מאיר.** ה"ה דאי תנא לה תנא אחרינא קשיא נמי ברייתא אמתני' אלא קושטא ועיקרא דמילתא קא מפרש: **מודים חכמים לר"י.** אע"ג דלא נעו כ"ף הדמיון בהא מודו דשרי: דמחית בשר בכור (ו) ומחית בשר דהאיך גביה ואמר זה כזה ותנאי היא לא דכולי עלמא לפני זריקת דמים ומ"ט דמאן דשרי אמר קרא [1]כי ידור (ז)עד שידור בדבר הנדור לאפוקי בכור דדבר האסור הוא ומאן דאסר אמר קרא [1]לה' לרבות (ח)דבר האסור ומאן דשרי לה' מאי עביד ליה מיבעי ליה למתפים בחטאת ואשם ומה ראית לרבות חטאת ואשם ולהוציא את הבכור [2]מרבה אני חטאת ואשם שהוא מתפים בנדר ומוציא אני את הבכור שהוא קדוש ממעי אמו ומאן דאסר בכור נמי מתפיסו בנדר הוא דתניא (ט)משום רבי אמרו [2]מנין לנולד בכור בתוך ביתו שמצוה להקדישו שנאמר [2]הזכר תקדיש ומאן דשרי כי לא מקדיש ליה [ד]מי לא מיקדיש: כאימרא כדירים: תנא (ד) [ה]אימרא לאימרא כאימרא דירים לדירים כדירים עצים לעצים כעצים אישים לאישים כאישים מזבח למזבח כמזבח היכל להיכל כהיכל ירושלים לירושלים כירושלים כולן שאוכל לך אסור לא אוכל לך מותר מאן שמעינן ליה דלא שני ליה אימרא לאימרא כאימרא רבי מאיר היא אימא סיפא וכולן לא אוכל לך מותר והתנן (ה)לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אוסר ואמר רבי אבא נעשה כאומר לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך לא קשיא [ו]הא דאמר לא (ב) לאימרא הא דאמר לאימרא: **מתני' [ו]האומר קרבן עולה מנחה חטאת תודה שלמים שאני אוכל לך אסור (ז)רבי יהודה מתיר הקרבן כקרבן קרבן שאוכל לך אסור (ח)לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אוסר: גמ' קתני (ג) קרבן הקרבן כקרבן שאוכל לך אסור סתמא תנא כרבי מאיר דלא שני ליה בין אימרא לאימרא [אי ר"מ הא] דקתני הקרבן שאוכל לך אסור והתניא (ט)מודים חכמים לרבי יהודה באומר הא קרבן והא עולה והא מנחה והא חטאת שאוכל לך שמותר שלא נדר זה אלא בחיי קרבן לא**

עליו להכילן מקרו דבר הנדור טפי מבכור לפי שמתמת נדרו הוא בורר בהמה זו שהוא מביא מה שאין כן בבכור שהוא קדוש ממעי אמו ואין יכול להחליפו באחר והיינו דקאמר בסמוך שהוא מתפיסן בנדר כלומר שצריך להתפיסן: ולענין הלכה כ' הרמב"ן ז"ל בהלכותיו דנהי דבעיין הכא לא איפשיטא אי בעקרו קמתפיס או בהיתרא קמתפיס נקטינן דבהיתרא קא מתפיס מדמסקינן בפרק מי שאמר(ט) הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני דבסיפא מתפיס ולא בקמא בין לקולא בין לחומרא דהא משום דאמרינן דבסיפא מתפיס קאני התם הומר האמצעי הימנו ולמעלה אסור הימנו ולמטה מותר ואי כולהו בקמא מתפיס אין היתיר נמשך אלא לו לבדו כדמוכח התם אלמא בסיפא קמתפיס דהיינו בהיתרא והיינו דהתם גבי מתניתין(י) דאיזהו איסר האמור בתורה דמייתי לה בהאי לישנא דהיינו שנדר מאותו היום ואילך דמשמע (ט)הא לאו הכי בהתירא מתפיס: **דלא שני ליה אימרא ולא שני ליה לאימרא רבי מאיר.** כלומר דלדידיה אפי' בלא כ"ף הדמיון מתסר: **לא קשיא הא דאמר לאימרא הא דאמר לא אימרא.** כך היא הגירסא בקצת נסחאות. ואיכא דגרסי הא דאמר לאימרא כלומר בשבא מתת הלמ"ד הא דאמר לאימרא כלומר בפתח תחת הלמ"ד דסגיאה להו למאן דגרסי הכי דבלמ"ד פתוחה הרי היא כלא וכפי פירוש הגירסא השנית שכתבתי למעלה בברייתא דמולין המולין כחולין(ב) וברייתא הכי תני פעמים דבאומר שאוכל לך אע"ג דמשמע היתר אסור והיינו בלמ"ד שבאית והיא לקרבן לא אוכל לך רבי מאיר אוסר היינו בלמ"ד שבאית ופעמים דאמר לא אוכל לך אף על גב דמשמע איסורא שרי דהיינו בלמ"ד פתוחה ח"נ באומר לא בהדיא כפי חילוק הגרסאות: **מתני' האומר קרבן עולה וכו' שאני אוכל לך אסור.** ואע"ג דלא אמר בהו כ"ף הדמיון. ורבי יהודה מתיר דסד"א דכיון דהני שמן מורה על איסורן להוי כפגול ונותר דמודה בהו רבי יהודה דלא בעיא כ"ף קמ"ל וכמו שפרשתי למעלה (דף יא. ד"ה טהור): **הקרבן כקרבן קרבן שאוכל לך אסור.** דבכל לישני משמע דמה שיאכל יהא קרבן. ודוקא כי אמר שאוכל אבל אמר קרבן לא אוכל לך שרי דהא תנן בפרק שני (לקמן טו:) קרבן לא אוכל לך מותר ומוקמינן לה כר"מ וטעמא דמילתא דכי אמר קרבן בלא למ"ד משמע דנשבע בחיי קרבן שלא יאכל: **לקרבן לא אוכל לך ר"מ אוסר.** מפרש בגמרא [ע"ב] דה"ק לקרבן יהא לפיכך לא אוכל לך. וה"ה דאי אמר לקרבן שאוכל לך אסור דמשמע שפיר לקרבן יהא מה שאוכל משלך. והאי דלא עריב האי בהדי הני דרישא דליתני הקרבן קרבן קרבן לקרבן שאוכל לך אסור משום דהנהו תלתא דהיינו הקרבן קרבן קרבן דוקא כי אמר שאוכל אסור אבל אמר לא אוכל שרי וכדכתיבנא אבל כי אמר לקרבן אפילו אמר לא אוכל אסור: **גמ' סתמא תנא כרבי מאיר.** ה"ה דאי תנא לה תנא אחרינא קשיא נמי ברייתא אמתני' אלא קושטא ועיקרא דמילתא קא מפרש: **מודים חכמים לר"י.** אע"ג דלא נעו כ"ף הדמיון בהא מודו דשרי: דמחית בשר בכור דהנדור טפי מבכור לפי שמתמת נדרו הוא בורר בהמה זו שהוא מביא מה שאין כן בבכור שהוא קדוש ממעי אמו ואין יכול להחליפו באחר והיינו דקאמר בסמוך שהוא מתפיסן בנדר כלומר שצריך להתפיסן: ולענין הלכה כ' הרמב"ן ז"ל בהלכותיו דנהי דבעיין הכא לא איפשיטא אי בעקרו קמתפיס או בהיתרא קמתפיס נקטינן דבהיתרא קא מתפיס מדמסקינן בפרק מי שאמר(ט) הריני נזיר ושמע חבירו ואמר ואני דבסיפא מתפיס ולא בקמא בין לקולא בין לחומרא דהא משום דאמרינן דבסיפא